

V torek,

četrtek in saboto

izhaja in velja:

Za celo leto . . .	7 for.	50 kr.
„ pol leta . . .	3 „	70 „
„ četrť leta . . .	2 „	— „
„ mesec . . .	— „	70 „

Po pošti:

Za celo leto . . .	9 for.	50 kr.
„ pol leto . . .	4 „	80 „
„ četrť leta . . .	2 „	— „
„ mesec . . .	— „	90 „

SLOVENEČ.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila.

Za navadno dvestopno vrsto se plačuje: 5 kr., ktera se enkrat, 8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; več pis- menke plačujejo po prostoru. Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisne vračajo.

Št. 28.

V Celovcu v četrtek 7. marca 1867.

Tečaj III.

Adresa kranjskega dež. zbora.

Vaše c. kr. apostolsko Veličanstvo!

V Najvišji diplomi od 20. oktobra 1860. leta je Vaše c. k. Veličanstvo v ta namen, da se poravnajo vse različnosti posamnih kraljestev in dežel in da bi se udeleževali vsi podložni tudi postavodajstva in držav- nega gospodarstva na podlagi pragmatične sankcije, kot stanovitni in nepreklicljivi državni ustav oklicati blagovolilo to, da pra- vica postave dajati, prenařjati in preklice- vati, se bode vršila le po postavn- poklicanih deželnih zborih in oziroma državnem zboru.

Obhko, kako naj se izvršuje ta pravica, je odločilo s patentom od 26. svečana 1861 leta zaradi državnega zastopa oklicana ustavna postava.

Oživiti to obliko in harmonično osnovati ustavo v vseh njenih oddelkih bilo je le mogoče po svobodnem sodelovanji vseh na- rodov velike Avstrije.

Al ustav od 26. svečana 1861. leta je v veliki večini narodov avstrijskih izbudil resne pomisljke.

Vsled tega je Vaše c. k. Veličanstvo z Najvišim patentom od 20. septembra 1865. leta ustavilo ono ustavo in potem ukazalo, naj se najpopred skusi doseči porazumljenje s postavnimi zastopniki vzhodnjih dežel ce- sarstva.

Ob enem je Vaše c. k. Veličanstvo si pridržalo, sklepe onih vzhodnjih kraljestev ob svojem času postavnim zastopnikom dru- zih kraljestev in dežel predložiti za to, da se sliši in pretehta tudi njihov enako važni izrek.

Da se uresniči velikodušni ta namen, je Vaše c. k. Veličanstvo z Najvišim patentom od 2. januarja t. l. sklicalo izredni državni zbor, in s tem je ob enem bila dana nova, zunaj prejšnjih mej ležeča podlaga za poraz- umljenje in poravnavo različnih pravnih mnenj in zahtév tistih kraljestev in dežel, ki se ne štejejo k ogerski kroni.

Radostni smo se nadjali, do po tej poti se doseže prostovoljna sprava vseh narodov avstrijskih.

Al v tej veseli nadi je vsegar zvestemu deželnemu zboru vojvodine kranjske premi- lostljivo sklicanemu po Najvišem sklepu Veličanstva Vašega došel ministerski odpis od 4. svečana t. l., kateri mu naznanja, da je izredni državni zbor na stran djan in namesti njega sklican ustavni državni zbor na dan 18. marca t. l.

Prepokorni deželni zbor vojvodine kranj- ske je skozi in skozi naveden te misli, da le prostovoljna pogodba vseh kraljestev in dežel avstrijskih more stanovitno in trdno poročstvo biti celoti in moči cesarstvu, kakor tudi pravemu ustavnemu razvitku.

Veselega srca pozdravljamo tedaj upanje, ki ga razodeva omenjeni ministerski odpis, da se kmalu doseže sprava s kraljestvom ogerskim, terdno se zanašaje na to, da Vašega c. k. Veličanstva vlada se bode složila z onimi pravili, ki so gledé na varnost in častitljivo moč države in na blagor posamnih dežel v Najvišji diplomi od 20. oktobra 1860.

leta kot stanovitna in nepreklicljiva temelj- na državna postava izrečena.

Ob enem se pa nepremakljivo zvesti de- želni zbor kranjski trdno derži Veličastne besede od 20. sept. 1865 leta, ktera je de- želnim zborom kot postavnim zastopnikom drugih kraljestev in dežel udeležstvo pri ko- nečnem dognanju velikovažne sprave vseh narodov avstrijskih zagotovilo, kakor se trdno drži tudi podlage, ki jo izrekuje Najviši pa- tent od 2. jan. t. l., po katerem se imajo zunaj dosedanjih ozkih mej poravnati raz- lične pravne zahteve in pravna mnenja kra- ljestev in dežel, ki ne spadajo pod krono ogersko.

V prepokorni udanosti podpisani deželni zbor ne more pritrditi besedam ministerskega odpisa, po katerih se na 18. marca t. l. skli- cani državni zbor imenuje ustavni zbor.

Ker niso vsa kraljestva in dežele cesar- stva pozvane v ta zbor, tedaj po patentu od 26. sveč. 1861. leta ne more pravice imeti, da bi sklepal o zadevah, ki jih ministerski odpis 4. sveč. t. l. našteva, in osobito mu ne gre pravica, da bi se spuščal v prena- redbo skupne državne ustave ali v konečno složenje njeno.

Če tudi živo priznavamo potrebo, da se samoupravstvo (autonomija) dežel zelo raz- širi, štejemo si vendar v dolžnost, zavriniti to od sebe, da ima zunaj deželnega zbora kak drug zbor postavno pravico, poprijeti se sicer živo zaželeno prenaředbe naše deželne ustave.

To isto je Vaše c. k. apostolsko Veličan- stvo v §. 38 naši vojvodini iz samooblasti Svoje premilostljivo podeljene deželne ustave od 26. svečana 1861. leta odločno ukazati blagovolilo.

Te pravice se trdno deržeč, bi bil pre- pokorni deželni zbor, vsled svetih mu ustavnih pravil, prisiljen volitvi poslancev v državni zbor za 18. marca t. l. prespoštljivo odpo- vedati se.

Al mi nikakor ne preziramo sedanjega stanja države in smo pripravljeni žrtovati ji vse, kar ji je potrebno in koristno.

Žalostne prigodbe preteklega leta zahte- vajo neobhodno, da se po svobodnem poraz- umljenji vseh kraljestev in dežel veljava Avstrije v vrsti evropskih držav na trdno postavi in ustavni razvitek njen pospoši.

Radi priznavamo, da neposrednje pomen- kovanje zastopnikov posamnih deželnih zborov v posvetovalni skupščini je najpripravi- niša pot, pogoditi se o načrtu oblike, kako da bi se v Najvišji diplomi od 20. oktobra 1860. leta zaznamovane skupne državne za- deve ustavno obravnavale.

V tem priznanji in v zadevah nepremak- ljive zvestobe in našemu narodu prirojene udanosti do Vašega c. k. apostolskega Ve- ličanstva pošljemo svoje poslance v zbor, ki je na 18. marca t. l. sklican v Beč.

Vendar se drznemo, pokloniti Vašemu c. k. Veličanstvu najponižnejo prošnjo, da bi blagovolilo zaslisati ta preponižni deželni zbor o dogovorjenem načrtu državne ustave v smislu državne temeljne postave od 20. oktobra 1860. leta in Najvišega patenta od 20. septembra 1865. leta.

Tako so tudi naši predniki, ki so 19. ju- nija leta 1720 najvažnejšo temeljno državno postavo — pragmatično sankcijo — obravno- vali in po tej obravnavi sprejeli.

Ko tedaj za trdno nadjaje se, da se pre- ponižna naša prošnja najmilostljiveje usliši, volimo državne poslance, mislimo na novo dokazati nepremeljivo zvestobo in udanost Vašemu c. k. apostolskemu Veličanstvu, in da nas je resna volja, po svoji moči delati v to, da Avstrija bode velika, mogočna, srečna!

Ako enaka čutila pravice in pravdnosti navdajajo zastopnike vseh kraljestev in dežel, gotovo bode sloga srečno pot kazala v bla- gor naš in v spolnitev pravičnih želj in po- trebšin vseh avstrijskih narodov.

Naj Vaše c. k. apostolsko Veličanstvo blagovoli milostno sprejeti preponižno adresno zvestovdanega deželnega zbora vojvodine kranjske.

Mili Bog ohrani, varuj, blagoslovi Veli- čanstvo Vaše!

Zvesto vdani deželni zbor vojvodine kranjske.

V Ljubljani 28. sveč. 1867.

Slovenske dežele.

Iz Celovca. (Ne ploskajte prezgo- dej; Rudolfova železnica; avstrijsko- italijanska kupčijska pogodba.) „Ali ste že brali današnjo „Klagenfurterico“? Prav je tako, le po njih; kaj pa hočejo ti presneti Kranjci? Beust jim bode že pokazal in jim dal tisto novo „jugoslovansko kralje- stvo“. Tako je šlo nekemu liberalcu in usta- vojubcu na eno sapo iz ust, da smo komaj zvedeli, kaj da kaj prav za prav misli. To ga je tako neizrečeno veselilo, da je tudi kranjski zbor razpuščen in da nemška reč tako slavno zmaguje. Tudi nas ta reč ne straši in ožalostuje preveč; kajti svesti smo si, da bodo tudi Slovenci kot pravi pošte- njaki in možje stali pa spet volili svoje se- danje poslance. Tudi zbor na Ogerskem, v Zagrebu, v Terstu, v Dalmaciji in v Poreču je bil že razpuščen. Pa prašamo, ali so vse te naprave nemškega liberalizma kaj poma- gale? Ali so se misli in serca tamošnjih prebivalcev le trohico spremenile? Naši bratje na Kranjskem bodo visoki vladi pri novih volitvah pokazali, da so sicer pripravljeni za Avstrijo in presvitlo cesarsko hišo darovati denar, kri in življenje, da pa vendar tudi niso volje kakor ubogi Lacarji pobirati drobtince, ki padajo iznad bogato pogernjene nemško- madjarske mize. Tudi njim je dal presvitli cesar oktobersko diplomu in septemberski patent, tudi jim rekel znane besede: Enake butare — enake pravice! — Rudolfova želez- nica, ki je za Koroško toliko imenitna, začne se narejati skorej in na vso moč. Že je prišel gosp. Schwarz, njen stavitelj, v št. Vid in pripeljal seboj vsake baže potrebnih ljudi. To mesto pa ni zadovoljno, da bi se kolodvor stavil cele polure od mesta na južnej strani, ker bi bilo to velika škoda za

mesto. Te dni se poda cela deputacija do presvitlega cesarja na Dunaj, naj tega ne dovoli. — Naši fužinarji in zlasti naši železnikarji so zdaj v strahu, da bi pri kupcijski pogodbi, ki se bode ravno kar narejala med našo državo in Italijo, naše fužinarije in rudarije škode ne terpele. Zatorej ima naša kupcijska zbornica že več sej, naj se ta važna reč dobro prerešeta in potem pismo napravi, v katerem se bode volja in prošnja naših fužinarjev in rudarjev naznačila našej vladi. Posebno se bode pretresovalo, kako colnino, vvoznino in izvoznino napraviti, da naša obertnija škode ne terpi. Bog daj srečo; potreba in sila je velika.

Iz okolice loške. Δ (Kaj pa je spet?! Ti presneti „Slovenec“ ti, da si moral prinesiti tisti dopis iz selške doline v Loko, da si tako razkačil domoljubnega (!) župana našega mesta. Glej, zaradi tebe zgubila je naša čitalnica svojega načelnika! Uboga čitalnica! — Pa zato si nikakor las raz glave ne puli, dragi „Slovenec“! saj nisi ti sam kriv tega, ampak zamotali so jo tudi nekteri čitalničarji sami, ker niso hotli iti na tisti imenitni bal, kterege so skrbni mestni oče sami arangirali in zaradi kterege se je v Loku prej in poznej toliko prazne, otročje govornice storilo. Tistim, ki niso čitalničarji, je g. župan velikodušno odpustil, sinom in hčerkam čitalničnim pa, ki si jih je mislil pod svojim krilom, ni mogel priznati timveč zgrabil je za pero in jezno prečrtal svoje ime, ktero je stalo na čelu čitalnične knjižice. Pa za to se še čitalnica zmenila ni, ampak napravila je 24. februarja v svoji prijazni sobanici tombolo s plesom, s tem pa prizadjala g. županu veliko grenkih ur. Kakor bi bil zdvijal, tako je letal po mestu gori in doli, da bi odpravil mestujane in častnike, ki so se ta dan tudi na veselico povabili, od čitalnice. Opominjal jih je, da bode kmalo zopet on napravil bal, da naj ne gredó notri ter še dostavil: „Wenn sie in die Čitavnica gehen, so sind sie mein Todtfeind!“ Tako je delal nekdanji čitalnici prvosednik! Gotovo je

slutil, da ta veselica velja njegovemu izstopu; da ravno s tem, da so napravili zdaj veselico v čitalnici, v kateri je vladal že tako dolgo sveti mir, hočemo njegovemu odhodu z ajdovico pokaditi. Pa proti vsem tem oviram bila je veselica tako sijajna, da mnogi željo razodevajo, naj bi se še ta predpust napravila druga taka veselica. — Naj še omenim, da je g. župan, kandidat tistega volilnega ljubljanskega odbora, ki se vsaj s tem pobahati sme, da je vsak njihov kandidat tu pa tam dobil 1 ali 2 ali pa tudi nobenega glasu, mislil na dopis iz selške doline, kterege je prinesel „Slovenec“ 12. febr., napraviti neko „Entgegnung“. Izbral si je menda najpoprej dunajsko bahato „Neue freie Presse“; potem pa od tega odjenjal in si mislil „Laib. Ztg.“ na pomoč poklicati. Pa tudi v tem časopisu kateri sicer rad tako bažo pobira, ni o tisti „Entgegnung“ ni sluha ni duha bodisi, da je g. župan tudi od tega odjenjal, ali pa da je vrgla neusmiljena „Laibacherca“ njegov preučeni spis v tisti koš, kamor več take in enake robe pade!

Vas pa g. župan zagotavljamo, da, dokler nam vi miru ne boste dali, tistega tudi od nas ne pričakujte!

Še sem mislil omeniti nekatere druge „renegate“ našega mesta, kateri vedno mečejo iskre prepira v narodni dom; djali jih bomo pa drugo pot enmalo na reščeto, ako se kmalo ne opokorijo.

S Tolminskega. 27. febr. → (Vprašanj) je dan današnji vse polno. Danes je eno, jutri spet drugo na dnevnem redu; danes italijansko, jutri nemško; danes romansko, jutri turško vprašanje, kakor okolnosti nanesó. Zatorej mislim, da se ne bode nikomur treba čuditi, če tudi jaz nekaj novih, občno korist zadevajočih vprašanj na zvonec obesim. So pa ta le:

1.) Ako bi kamenjski lovec v ogradi svojega lova ustrelil kako serno, do ktere ima pravico kakor do zajca, in ako bi tolminski lovec, ki mu je sosed ne družbenik, to serčno

želel imeti ter poslal beriča s papirčkom in žandarjem v hišo kamenjskega lovca, da mu ustreljeno serno nemudoma izroči, češ, da je ušla iz tolminskega lovišča — vprašam: Ali bi se ne reklo temu djanju po sili vzeti ropati?

2.) Ako bi kak okrajni predstojnik izmed štirih v Kobaridski občini rojenih učiteljev ljudskih šol tri oprostil vojaščine, četertemu pa, ki nič slabši ni in nič manj časa ne služi, in ki verh tega še smert svojih staršev objokuje, prošnjo zavergel, ker je njegove sestre mož pri volitvi zoper njega (predstojnika) glasoval, — vprašam: Ali bi to ne bilo gerdo maščevanje nad nedolžno kervjó? Dajte odgovor!

3.) Ako bi okrajni oblastnik prišel k posestniku pod Robom, ki je zaljubljen tičar, ter ga pobaral, kako je kaj bilo s tičjim lovom, in bi mu posestnik odgovoril, da precej dobro, pa če bi na to oblastnik ustil te besede: No, zakaj mi pa niste nič prinesli, nič poslali? Ali mar mislite, da me ne bote več potrebovali? — vprašam: ali bi se smelo razžaljenemu posestniku zameriti, ako bi oblastniku to-le odgovoril: „Prederznež, pojdi se solit!“

Ta tri vprašanja naj bodo za danes dovolj!
Iz Gradeca. (Zdaj velja, Slovenci na Kranjskem!) Slovenci, čas naše rešitve trka na vrata! Naši obojni nasprotniki Nemci in Madjari (se ve, da samo prenapeti) so se nas Slovnanov prestrašili, ker smo pri zadnjih volitvah stali složni kakor en mož, nepremakljivi kot skala, in izvolili vsakod same našince — verne rodoljube za svoje poslance, katerih si nikakor ne upajo ukreniti in premagati. Za tega del so zdaj zadujo silo napeli — zadujo puško na nas sprožili in vlado in ministra Beusta, kateri nas še premalo pozna, premotili, da so po Českem, Moravskem in Kranjskem, kjer imajo naši rodoljubi nepremagljivo večino, deželne zbornice razpustili in nove volitve zaukazali, nadjaje se, da bodo pri novih volitvah izvoljene naše poslance spodbili in svoje nam nasprotné na njih mesto spravili.

Besednik

Pomenki o volitvah na slov. Štírskem.

V Solnemgradu 7. febr. 1867.

(Konec.)

On in isti gospod dopisnik natolcuje s strahovitim srdom slovenske duhovnike ter jih imenuje strahujoče dušne pastirje, češ, ker se bojé in borijo za vero očetov svojih. Kdor le površno zgodovino našega naroda pregleda, mora videti, da mu skoro nihče drug ni narodnosti obvaroval, kakor le crkev in njeni organi, in še oni ne vsi in ne vselej. Kdo ima v rečeh svojega poklica in posla v sredini narodnega življenja veči upljiv, kakor on, ki je edini svojemu ljudstvu svete verske resnice v njegovem jeziku oznanoval, mu voditelj bil in zvest ostal do tega veka? In to vse brez palice in šibe, ktera mu je vendar večkrat vcepjajala tujščino in ž njo krivo omiko ali celo srd do vsega, kar je narodnega. Taki načini so zaduševali narodu zavest o sebi ostrupivši na narodnem telesu ud za udom, ki je ali odpadel ali še zdaj blagi zaželeni mir kali.

Ako tedaj Slovenec ljubi in spoštuje svoje duhovnike, dokazuje, kakor smo že rekli, s to hvaležnostjo le to, da pozna svoje najblažje in prave prijatelje; spričuje, da je res zvest pradedni veri, a da za tega delj ne lazi pred njimi s sužnim strahom, kakor brččas njegovi prilizunski sovražniki menijo; tudi se ne poganja za ločitev šole od crkve, za ktero je toliko marnoval celjski

izvoljenec dr. N. rekši, da le po takem se povzdiguje razumnštva da pričakovati. Mi enako temu slavnemu učitelju „grenkega nauka“ želimo dobe, kedar bi država na trdnem temelji postavljena in svoboda narodna dognana bila, ki nam za vselej varuje in brani naše pravice; vendar nam ni geslo: „Ali sloga ali brez prava“, temuč: „Sloga in pravo!“

Poglejmo še v stari Ptuj in opazujmo ondešnje narodno gibanje. Da si morebiti v celem mestu ni deset tajcev v pravem smislu, vendar bi želeli bilo, da bi meščani si nekoliko več domačega duha navzeli; ni zadosti samo pri vsakdanjih poslih kazati, da so vrli domačini, temuč tudi v tistih važnih trenutkih, kedar se gre za domačo stvar; tužni pa moramo priznati, da zastoj iščemo tukaj rodoljubov med one baže ljudmi, ki enako žejnim pijavkam sisajo in molzejo sok slovenskega truda in slovenskih rok. Spričevalo o svojem narodnem mišljenji so si nekteri sami napisali o priliki oboje volitve.

O prvi je že znano, kar je treba znati in pristavljamo le še to, da so kmečki volilci velik dolg dostojne hvaležnosti poravnali zopet zaupanje svoje izročivši svojemu prvemu in srčnemu branitelju naše stvari. Pri drugi volitvi, ktere so se udeleževali poleg Ptujčanov Ljutomeržani, Ormožani in Rogačani, pokazali so volilci svojo dlako. Sicer jih nočemo preostro soditi pritrdivši, da jih je le nasprotnega kandidata, starega mučenca, nagovor prevaril, kteremu je govornik za tisti hip najprilicnejšo snov podložil: tisto slovensko pošast ali kakor ptujski Slovenci pravijo, torkljo, ki žive nemškutarje zre: imenoval jo je ta gospod tistega zmaja, ki svojo glavo tudi na Štírskem povzdiguje in

narodni prepír dela. Ta govornik ve jezík sukati in tako poslušalce v svojo torbo pahati, kakor mu je ljubo in drago in kakor mu ravno prilično trenutje nagaja. On psuje slovenske narodnjake tihotapce, ki so pod firmo slovenske narodnosti tuje dete, deloma hrvaškega, deloma kranjskega pokolenja v deželo privlekli, ktero pa umijo z umetnimi sredstvi krmiti in odgojevati, — ki je pa le živi vrag razpóra. To je nesramno psovaje, šuntanje in natolcevanje! Zavest narodne vzajemnosti, omika ubozega naroda na podlagi njemu lastnega jezika, pospeševanje narodne blagosti s pomočjo svetih nam toliko let zatrtih pravic, celó slovenska pesem in nošnja mu je zmaj prepíra! To so nam železne verige, s kterimi hočemo tega groznega zmaja ukončati, da nas celo ne požre. Sredotočje naše politično-narodne teže je sredina Avstrije, a ne zunaj nje, kjer vi velikomconci z domačim mlekom tisto tuje dete krmite; zastoj iščete v zgodovinskih sporočilih oblasti čez nas; povemo vam, da po nobenem ne človeškem ne božjem zakonu niste dobili kljuba toliko vekom pravice zatirati vse to, kar je naše in nam sveto. Nihče ne želi bolj miru med avstrijskimi narodi kakor mi, ki nismo tista svadljiva deca, ki ubogi Avstriji v najnevarnejših časih, kakor sprideni njen nekdanji ljubljencek, toliko brige napravljaja in vsemu pametnemu porazumljenju zapreke postavljaja. Vedeti je, da dotlé ne smemo se nadjati porazumljenja in blagega miru med avstrijskimi narodi, dokler imamo vzrok bati se za narodni svoj običaj. Bodi tedaj vsem načelo: „Spoštuj tujo pravico, pa brani si svojo.“

K. L.

Slovenci, ne dajte se vendar, ne dajte nikakor omajati in preplašiti! Stojte spet za tiste svoje možake, kot en mož, kot večna skala in zmaga — srečna zmaga bo naša.

Toliko smo že storili za svojo slovensko domovino, bodimo še zdaj nje vredni sinovi in postavimo spet same zveste rodoljube za našo brambo, — izvolite povsod spet ravno popred izvoljene naše korenjake in zmaga in slava bo naša!

Zivkov.

Dežele česke krone.

Praga. — n. (Konec.) Najvažnije pa so bile volitve velicnih posestnikov. Znano je, da ste tudi tu dve stranki po mislih in željah različni: centralistična, kateri je vodja knez Auersperg, ki pa sam ni kandidoval in pa konservativna ali narodna, katero napeljuje grof Clam-Martinic in Lev Thun. Postavili ste vsaka svoje kandidate in glejte, zgodilo se je, kar je težko kdo pričakoval — zmagala je konservativna stranka z vsemi svojimi kandidati. Zmagali so hrabri branitelji, branitelji pravic krone česke v državi avstrijski, zmagali so branitelji samosprave kraljestva českega v edini mogočni Avstriji, zmagali slavno prijatelje ustave februarjeve, prijatelje dvalizma. Konservativna stranka velicnih posestnikov, katerim stojé na čelu narodni plemenitniki, čutila je živo veliko važnost teh volitev, pripravila se je marljivo in končala jih vestno — z največim uspehom.

Pokazalo se je v veliko veselje celega naroda, da se plemstvo odnarodnelo in potujčeno obrača zopet k narodu, iz kterega je izšlo.

Kakor pri nas Slovencih je tudi narodnost česka imela mnogo svojih najhujših in najveljavnejših nasprotnikov med bogataši in plemenitaši. V kratkem času se je veliko spremenilo. Plemstvo se obrača zopet k zemlji in narodu, brani pravice kraljestva českega, in ne le to — jelo se je tudi marljivo pečati z jezikom narodnim in z literaturo. Vse to pa je največ zaslug plemenitega grofa Clam-Martinica. Nekoliko je pripomogla tudi poslednja nesrečna doba, v kateri se je pokazalo, da edino narodnost česka je krepko orožje proti nemilemu „prušactvu“.

Narodna stranka českega deželnega zbora šteje tedaj 91 poslancev kmečkih sosesek in mest, 70 poslancev velicnih posestnikov in tri virilne glasove, tedaj v vsem vkup 164 glasov med 241, ki jih šteje celi zbor.

Naši deželni zbori.

Češki. (Iz Prage) 26. febr. — n. Tretja seja 20. febr. je bila samo formalna. Gledé na sila kratek čas, ki je odločen sedanjemu zboru (naznanil je namreč v tej seji predsednik, da se mora konec tega mesca končati) bilo je sklenjeno, da se ne izvoli proučni odbor; vse peticije so odkazane deželnemu odboru.

Na dnevnem redu je bil vladin predlog stran volitev v državni zbor. Grof Henrik Clam-Martinic svetuje, naj se izvoli odsek 15 členov, iz vsake kurije 5, kateri naj zboru predloži, kako se ima rešiti ta stvar in ker se zelo mudi, naj se, kolikor je mogoče, podviza in gleda, da stopi z gotovim nasvetom že v eni prihodnjih sej pred zbor. Cesarški namestnik podpira ta nasvet, zlasti drugi oddelek, kajti zboru je odmerjenih le še malo dni.

Dr. Brauner zahteva, naj se glasuje o obeh odstavkih o vsacem posebej. Zgodi se. Pervi oddelek je bil sprejet enoglasno, drugi — da se namreč mudi — z veliko večino.

Na to se poterdi še nekoliko volitev — in se seja konča. V omenjeni odsek so izvoljeni: od kurije velicnih posestnikov: gr. Lev Thun, gr. Henrik Clam-Martinic, knez Karel Schwarzenberk, knez Juri Lobkovic in gr. Friderik Thun; od kurije mest: dr. Herbst, dr. Klier, Wolfrum, Plener in gr. Hartig; od kurije zunanjih občin: dr. Rieger, dr. Brauner, dr. Sladkovsky, Skrejšovsky in Zeithammer.

Naslednja četerta seja je bila nekoliko živejša. Res čudno ravnanje vlade v zadevah vojskega povračila ali odškodovanja, od samega cesarja obljubljenega in zagotovljenega, je zbudilo pravično nejevoljo po vsi deželi. Saj je sploh znano, da je spodnje Avstrijsko, ki je le malo terpelo po vojski, dobilo že za polovico več odškodovanja, kakor tako zelo prizadeta česka dežela.

Vse prošnje in očitne pritožbe ostale so brez uspeha. Nikjer se ni pokazalo, da misli vlada res storiti, kolikor je v ujeni moči. Kako dežela sodi o tem, videlo se je najboljši iz ostre in odločne interpelacije, ki jo je podal v četerti seji knez Schwarzenberk in katero so podpisali skoraj vsi poslanci. Vidi se pa tudi iz nje, da se je bati v več krajih groznega siromaštva in lakote. Cesarški namestnik je obljubil, da odgovori na to v prihodnji seji.

Mislilo se je, da pridejo v tej seji na versto k poterjenju volitve kupčijskih zbornic in pričakovale so se zanimive debate zlasti zavolj kupčijske zbornice praške in budějoviske. Znano je namreč, da se imajo kupčijske zbornice vsaka štiri leta z novimi volitvami prenoviti in dopolniti. Vendar pa zbornici v Pragi in Budějovicah, ako ravno bi imele to storiti že v začetku lanskega leta, tega storile niste. In zakaj neki ne? Zato, ker so v kupčijskih zbornicah do zdaj večidel sedeli možje, ki so vsaki reči bolj prijazni, kakor pa slovanskemu narodu, zvesti sinovje Jsraela, velike Nemčije itd. Ker pa bi se pri novih volitvah utegnila reč obrniti, kakor se je na primer letos zgodilo v Pelznu, od koder sta v prejšnjih šestih letih hodila dva Velikonemca v deželni zbori, letos po ponovljenih volitvah pa prišla dva vneta Slovana, ali pa, kakor se je zgodilo še prej pri nas v Ljubljani — uznali so ti skerbni svetovalci v kupčijskih zbornicah za boljše, da se dopolnjevalne volitve odložé še za toliko časa, dokler se ne izvolijo spet šestletni deželni poslanci, da bi nemstvo ne prišlo v kako nevarnost.

Očekavalo se je toraj sploh, da bodo volitve omenjenih zbornic overžene, — pa ni prišlo do tega. Oznani je namreč deželni odbor, da se je obrnil v tej zadevi z nekim vprašanjem na cesarsko namestništvo, da pa še ni dobil dosti jasnega odgovora; pa je moral še enkrat prašati in da se mora torej ta stvar še odložiti.

Dr. Sladkovsky izrekuje (pri glasni pohvali Čehov) svoje začudenje nad tem, da ces. namestništvo daje tako nejasne odgovore na čisto razumljiva vprašanja, da se mora vnovič popraševati, ker vendar deželni odbor ni mogel kaj drugega hoteti, kakor to izvediti, kedaj da so bile zadnje volitve v te dve kupčijski zbornici.

V tej seji se je volil tudi novi deželni odbor. Volitev je izpadla tako, da imajo veliki posestniki z deželnim maršalkom vred štiri, Čehi tri in Nemci dva glasa. Gledé na politično mišljenje je razun maršalka 6 federalistov in 2 centralista.

Izvoljeni so namreč: iz kurije velicnih posestnikov: gr. Otakar Černin, J Stangler; od kurije mest: dr. Schmeykal in Görner; od kurije vnanjih občin: dr. Rieger, dr. Sladkovsky; iz celega zbora gr. France Thun in M. Havelka.

Odsek izvoljen, da nasvetuje zboru, kaj je storiti gledé na vladino pozvanje, da voli v državni zbor, si je izbral za predsednika kneza Schwarzenberka, za poročevalca Leva Thuna.

Res se je podviral in že v nedeljo 24. se je izvedelo, da je večina 10 glasov proti 5 se izrekla v ta mer, da ne more slavnemu zboru pripročiti niti volitev v državni zbor niti mu svetovati, da jih na prosto zaverže, ampak da vidi edino pot, po kateri je moč lojalno rešiti se nemilega položaja v tem, da slavni zbor vse dvome, ki jih v njem zbuja naročilo vladino, predloži Njegovemu Veličanstvu v najponižniši adresi, v kateri bi ob enem izrekel, da je pripravljen voliti v zbor poslancev, pozvanih iz kraljestev in dežel k vzajemnemu posvetu o neodločenih zadevah ustavnih, kakor tudi pogoje, pod katerimi ima za mogoče, da bi volil poslance in da bi ob enem v nji izrekel prošnjo do Nj. Veličanstva, da bi mu bilo dovoljeno versiti volitve svoje pod temi pogoji.

Da bi se pa to moglo zgoditi, ne smel bi se zbor končati prej, predno bi se mu ne vernila odpoved na prošnjo podano Nj. Veličanstvu. Odsek predlaga tedaj: Slavni zbor naj sklene:

1). Nj. c. k. Apostolskemu Veličanstvu podati najponižnišo adresno — katero smo zadnjič objavili — in pooblastiti najvišega maršalka, da bi poskerbel, da bo, kakor hitro je mogoče, oddana Nj. Veličanstvu.

2). Nj. Veličanstvu podati najponižnišo prošnjo in sicer po poti, katero bi najvišji maršalek za primerno spoznal, da bi zbor ne bil končan, dokler ne pride najvišji odgovor.

Pet členov komisije se ne zлага s tem, in podaja posebej svoje mnenje. Ta manjšina misli, da ni treba pošiljati adrese in da se s tem, če bi bila tudi adresa sprejeta in po volji to, za kar se prosi, — ustavna križa ne konča. Manjšina ne more drugači, kakor radostno pozdraviti vernitev na ustavno pot in oklicitev državnega zbora. Ona svetuje tedaj zboru, da naj kar berž voli poslance za državni zbor.

Poročevalec večine je grof Lev Thun, manjšina pa dr. Herbst, o katerem se je zadnje dni zelo govorilo, da ima postati minister. (Poznejše dogodbe so bralcem že znane. Vr.)

Ptuje dežele.

V Londonu 23. februarja. P. T. (Kaj delajo v parlamentu? Fenijanci in turški kristjani. „Times“ o dvalizmu). Dajte nam reformo! to je zdaj klic, ki od vseh strani odmeva in posebno tudi zdaj po Angleški truši, vedno se vpraša in govori, kaj bode z „Reform-Bili-o“. Ministerstvo, posebno pa Disraeli je v veliki zadregi, kako bi to sitno stvar poravnalo, da bi zadostil ali potolažil viharne liberalce in poleg tega tudi bil po volji konservativcem, katerim je glava. Ker bi takim „Slovenčevim“ bralcem, ki drugih časnikov ne prebirajo, morda všeč bilo, ako bi tukaj razjasnil za boljše razumljenje, kaj je bistvo in namen te angleške reforme ali „Franchise-Bill“, omenjam to stvar tukaj na kratko.

Na Angleškem ima volilno pravo vsakdo, ki po mestih 10 funtov šterlingov (t. j. 100 glđ. v srebru) in po deželi 50 funtov direktnega davka plačuje; davkarske razmere na Angleškem so pa drugačne, kakor pri nas v Avstriji. Zato pa ni treba človeku posestniku biti, temuč ako pridem v katero si bodi mesto angleško ter si najmem hišo, od ktere se 10 L. in več davka plačuje, imam že volilno pravo t. j. glas poslance za parlament voliti, in ravno tako tudi, ako najmem na deželi kmetijo ali farmo, ktera ima 50 L. davka. Pri tem pa se na to ne gleda, sem li Anglež ali Turk. Mnogo ljudi po takem, ki bi zato pripravi bili ali vsaj mislijo, da so zelo na škodi, posebno neo-

ženjeni, ki nimajo záse cele hiše najete (vsaka familija na Angleškem živi sama záse v eni hiši ali v enem poslopju, ne pa kakor pri nas, da je na vsakem voglu in podu kdo drug), temuče le pri kaki familiji živijo, ktera je celo poslopje najela, — ti ne odrajtujejo hišnega davka, dasiravno stanovanje drago plačujejo. Najbolj pa kričijo za volitno reformo rokodelci, ker med njimi je največ takšnih, ki so po stari vredbi brez volilnega glasa. Cela ta reforma je tedaj le prav za prav za rokodelske stanove „for the working classes“, ti za njo kričijo in demonstrirajo. Konservativna stranka se tej reformi zelo upira, posebno taki, kakor jo liberalci hočejo imeti. Lansko leto je bilo liberalno ministerstvo od stranke Whigs-ov. Earl Russel je predložil Reform-Bill, po kateri bi imel vsakdo po mestih, ki plačuje 7 L. in po deželi 14 L., volilni glas imeti. Tories so se temu predlogu celo uprli in Whigs-i sami med seboj se niso mogli zediniti, in tako se je Earl Russelova lanska Reform-Bill-a zavrgla in ob enem je odstopilo tudi njegovo ministerstvo. Na to je nastopilo sedanje Lord Derby-eva Tory-ministerstvo v katerem se Disraeli kot glava in sicer najmodrejša glava svoje stranke odlikuje. — Reforma zdaj mora na svetlo priti, vsi liberalci jo preglasno zahtevajo in demonstracij za njo ni konca ne kraja. Pa kako se bode to zgodilo in kakšna bode, to je zdaj vprašanje. Že prvi dan, ko se je parlament začel, je Earl Russel v gosposki zbornici „House of Lords“ lorda Derby-a in njegovo Tory-stranko grenko pikati začel zavolj svoje Reform-Bill-e, ki se mu je lansko leto nepošteno zavrgla, in vprašal je dalje, kaj misli letos ministerstvo storiti? V občinski zbornici „House of Commons“ je Gladstone tudi Disraelita stran reforme opomnil. Predloge in razjasnila zato je ta obečal dati 11. februarja. Ta dan je bil posebno znamenit, ker vse je pričakovalo, da bode Disraeli občinski zbornici Reform-Bill-o predložil. Kdor je le mogel, hotel je važni predlog poslušati in presneto težko je bilo za ta večer (zbor in razprave se začinjajo ob 4. popoldne in trajajo v pozni večer) poslušalcem v zbornico priti. Pa Disraeli povedal in predložil je v svojem dolgem govoru, ki je čez poltretjo uro trajal in res tako izvrsten bil, kakor se le v parlamentu angleškem slišati more, vse drugo le o reformi nič. Priporočal je samo nekatere resolucije, po katerih naj bi se k reformi prišlo. Od tega dne se ni nič kaj posebnega še v parlamentu obravnovalo. Za prihodnji ponedeljek, 25. februarja, obečal je Disraeli zopet nekoliko predlogov in razjasnil ali resolucij povedati. Gladstone postopa prav mirno in zmerno, zato pa ga strastni radikalci že zelo na sumu imajo, da se hoče Tory-stranki bližati. Ta razprtija bode, ako se še bolj oživi, celi liberalni stranki zelo na škodo, ker Gladstone je gotovo med njimi najizvrstnejša glava. Radikalci zahtevajo, da naj bi vsak odraščan človek imel volilni glas, to je občno volilno pravico ne gledé na davke ali druge materialne sposobnosti, — „manhood suffrage“ je njihovo geslo, ker imajo Francozi „suffrage universel“ in zdaj pa tudi že Nemci v severni konfederaciji. To tirjanje pa mislim da se angleškim radikalcem nikakor ne bode po godu izšlo, — tukaj namreč so razmere celo drugačne, kakor so na kontinentu ali suhi zemlji. Škoda pa je, ako se radikalci celo od zmernih liberalcev odcepljajo, ker tako bode najlože torična stranka zmagala. —

Zadnji teden nastal je velik hrup, da so v Irlandiji Fenijanci vzdignili se Irsko, za republiko razglasili in se za to bojevati začeli. Ta glas je menda na kontinentu še več hrupa napravil, kakor tu; pa saj vse ni nič drugega bilo, kakor hrup. Fenijancem

vsaka reč spodleti, kar koli počnejo, med seboj imajo vedno dosti izdajalcev in policija angleška je tako pazljiva, da jej nič ne uide. Ta vstaja se je zadušila, tako da ni bilo ne enega uboja. Menili so pa menda Fenijanci, da se z njimi združi angleška „Reform League“, t. j. zvezniki za reformo pa to se nikakor ne zgodi. — Morebiti se je tudi o tem raznesel glas po kontinentu, da se je v angleškem parlamentu začelo govoriti za pomoč kristjanom živečim pod turško vlado in to posebno Grkom. Da, takšnih govorov se menda bode več, v katerih bo kateri govornik svoje simpatije za Grke naznanjal in svojo zgovernost kazal, pa to je vse, — stvar ostane celo privatna in takšni glasi nimajo nobene druge važnosti ali pomena, kakor da se po evropskih kavarnah razgovarjajo in komentirajo, ter k večjemu še kterege entusiast, ki razmer in navad angleških ne pozna, razveselijo. Angleška bode neutralna in ne bo pomagala nikomur. — O sedanji dvalistični vpeljavi avstrijske vlade „Times“ pravi, da je zopet le poskušnja, ki se bode kmalo tako neveljavna, ako še ne bolj zoprna, kakor je bil poprej centralizem, pokazala. Dobro mu proroštvo!

Prusija. Predsednik severnega zveznega zbora je Simson. Prusija pa Nemčija — to je zdaj vprašanje

Italija. Zdaj so volitve za novi zbor. Vse je po koncu.

Amerika. Najviša sodnija je zavrgla tožbo zoper prvosednika.

Razne novice.

* 26. febr. je bila velika skupščina zagrebške velike županije. Veliki župan pl. Kukuljević je v krepkem svojem govoru med drugim rekel, da narod hrvaški ne bo poginil, dokler še z orožjem v roci na jugu živi (navdušeni živioklici!); sklenilo se je na dalje, da naj se na Dunaj poroči, da bi se dež. zbor prej ko mogoče sklical, da se bode ta županija zvesto držala §. 42 od l. 1861 in da bode vsak za izdajalca domovine oklican, kdor bi se drznil kos od trojedine krajevne odrtgati. — Vse to je bilo enoglasno sprejeto. Slava!

* Iz Dunaja piše nek dopisun tetki „Allgemeiner“ to le: „Prijetli svobode lahko po vsej pravici sebi in avstrijski državi zavolj najnovejših naredeb avstrijskih državnikov srečo voščijo. Avstrija se bode še po tej poti s prusko politiko z dobrim vspehom poskušati mogla. — Da res, pravi „Zukunft“, če se le med tem kaka nesreča ne prigodi! Pustite vendar enkrat poskušnje!

* Zavisinska kuga v Holandiji in Angliji neki še vedno hudo razsaja. Pravijo, da jej ni drugzaga pripomočka, kakor da se vsa ali okužena ali sumljiva živina koj pobije in varno zakoplje ter sploh meje dobro zavarujejo. Tako ravna jo na Pruskem, kjer ni več škode naredila kakor za 94000 tolarjev, med tem ko je v Holandiji že za več ko 12 milijonov, na Angleškem pa že za polovico več škode. Tam namreč si po vsej sili hočejo le z zdravili pomagati, — pa v svojo še večo škodo.

* Iz Dunaja je spet pogostoma od samomorov in dvobojev slišati. To je žalostno! Kaj bode še le, ko pust mine, ki bo gotovo tudi še kterege pobodel ter mu glavo in mošnjico prevrtil?

* Pri banketu, ki so ga imeli na Dunaju 26. februarju na čast in slavo, je med drugimi šaljivimi govorniki tudi znani dunajski lampar Ditmar šaljivo opomnil, da si že več ko 30 let prizadeva boljšo luč v svetilnici v Avstrijo spraviti, in se na gre. — Ljubi Ditmar, če bote vi pa vaši tovarši, centralisti in dvalisti, še naprej tako delali, kakor do zdaj — zastoj so vse vaše svetilnice!

* „Politik“ piše, da so, ko se je česki zbor razpuščal, vsi vojaki z orožjem v roci na trgu pripravljani stali, da bi se bili pri tej priči vsakorsnemu rogoviljenju ustavili, ki ga pa k sreči nikjer ni bilo. Tudi so poslanci zoper vse ovacije protestovali in se koj vsak na svoj dom podali.

* Večkrat smo že „Klagenfurterico“ opominjali, da naj tudi kaj na Koroškem in sicer pred Nemci samimi pometati začne; ali zastoj! Ona le v Ljubljani vidi veliko nepotrebnih reči, ki so po njenih mislih deželi na škodo. Sama „Süddeutsche“ toži zdaj, da je poslanec Nagel, celovski župan, deželo s tem v škodo pripravil, ker je še le čez dva dni zboru naznanil, da stopi v dež. odbor in je moral tedaj zbor zavolj tega 1 dan dalje zborovati! Čudno, da tega „Kl.“ ne ve ali da jej za kaj tacega nič mar ni!

* Odkar se je telegraf čez atlantiško morje v Ameriko naredil, dela se tudi v Sibiriji na vso moč, da bi skoraj celi svet z njim preprežen bil. Upajo ga že menda to leto dokončati.

* V Nečinskju v Sibiriji živi nek priprost kmet, ki zna raka popolnoma ozdraviti, — kako pa in s čim, tega pa ravno neki zdravniki, ki so ga vprašali, niso mogli iz njega spraviti. Le to vedó povedati, da rabi neka zeljša iz Kine.

* „Pozor“ piše o Udmancičevj smrti to le: „Dne 27. febr. okoli 3 popoldne gre oborožena straža 5 čvrstih žandarjev z navadno patrolo v vas „Potok“ ne deleč od Ludine, ker so slutili, da bodo bržkone o tem času, ko se je neko ženitovanje obhajalo, na Udmanciča naleteli. In res zvedó tu, da je U. v nekej hiši v tej vasi. Skrbno in varno grede tedaj k zaznamovanej hiši in opazijo, da res U. za mizo sedi. Mahoma obdajo hišo in jo zažgejo. U. zdaj v sto zadregah skoči mahoma po koncu, vidi sicer gotovo svojo pogubo pa vendar se hoče braniti in kolikor mogoče drago svoje kukavno življenje prodati. Brž začne streljati in ubije pri priči do mrtvega straži načelnika, a težko rani v levo roko žandarja V. Pražaka, ki si pa vendar še toliko opomore, da puško še enkrat sproži in razbojnika v zatilnik zadene. Udmancič pri tej priči izpusti dušo v naročju svoje ljubice, kmetice J. Š.“ — Tak konec je storil ta razbojnik, strah in groza hrvaških in bližnjih pokrajin. Zdjaj bo tedaj vendar mir, ker so mu že prej tovarši ali razkropljeni ali pobiti bili. Žandarji so si pač krvavo darilo od 2700 gld. zaslužili!

* Spet gre po svetu nek poljsk oklic, ki objokuje domovno poljsko in obtožuje rusko grozovitost. Iz njega tudi zvedo, da je bilo od 1863. leta naprej 141.882 Poljakov ali v Sibirijo prognanih, ali pobitih ali na vislicah zadavljenih ali med rusko vojaštvo potaknjenih itd. Strašna osoda!

* V Malešičah v bekštanski občini so 1. marca po noči 3 kajže pogorele. Pogorelci niso bili zavarovani.

* Govorica gre, da misli vlada samotrže s tobakom (kakor pred nekaj leti železnico) v najem dati. Za gotovo pa se poroča, da se bode državna premogarnica v Trebovljah na Štajerskem po očitni dražbi prodala.

* Mnogozasluzeni slovenski rodoljubi, g. Janež Jožef, duhovnik na Rukavcu pri Voloski, g. Brencelj Jernej, duhovnik v Dutovljah na Krasu, in g. Zupan France, duhovnik v Poljanah pod Učko goro — vsi trije doma na Gorenjskem — prešli so od presvitelega cesarja za zasluge v lanskem vojskinelem času zlati križ s krono. Slava vrlim rojakom!

* Okrajni predstojnik v Kranju, g. Jožef Derbitsch, je poslavljen za svoje zasluge z redom železne krone III. vrste.

Očitne dražbe.

Na Koroškem: Cehnarjeva hiša na Babjem polju, c. 237 gld., dr. 16. marca, 23. apr. in 16. maja ob 10. dop. pri okr. gosp. na Krki; — Popstudererjeva kmetija v Svincu, c. 2200 gld. in orodje 123 gld., dr. 7. marca, 4. apr. in 9. maja ob 10. dop. pri okr. gosp. v Svincu; — Seideljnova kmetija v Langeg-u z orodjem vred. c. 2200 gld., dr. 16. marca, 25. apr. in 18. maja ob 10. v Langeg-u, okr. gosp. v št. Lenartu; — Veitersfelderjeva kmetija v Bergwerkgraben-u, c. 1200 gld., dr. 8. marca, 6. apr. in 8. maja ob 11. dop. pri okr. gosp. v št. Vidu.

Na Kranjskem: Kmetija v Zagorici, c. 916 gld., dr. 26. marca, 26. apr. in 25. maja ob 9. jun. pri okr. gosp. v vel. Laščah; — kmetija v Kočevju, c. 2690 gld., dr. 2. apr. 2. maja in 3. junija ob 9. zjutraj pri okr. gosp. v vel. Laščah. — kmetija v Matenji vasi, 1722 gld. dr. 13. marca, 13. apr. in 14. maja ob 9. zj. pri okr. gosp. v Postojni; — kmetija v Mengšu, c. 819 gld., dr. 8. apr., 8. maja in 8. jun. ob 9. zj. pri okr. gosp. v Kamniku; — km. na Suncu, c. 1212 gld., dr. 11. marca, 11. apr. in 11. maja ob 9. zj. pri okr. gosp. v Kamniku.

Na Štajerskem: Kmetija v Dietersdorfu z orodjem vred. c. 3535 gld., dr. 4. marca, 4. apr. in 4. maja ob 10. do 2. pop. na domu, okr. gosp. v Judenburgu.

Loterija.

27. februarja.

Gradec: 84 38 66 68 7

Prihodnje srečkanje je 13. marca 1867.

Dunajska borsa 6. marca 1867.

5% metalike	61.60
5% nacional	71.90
1860 derž. posoj	83.—
Bankne akcije	750.—
Kreditne	190.30
London	127.75
Novi zlati	6.02
Srebro	125.75